

I

(Usnesení, doporučení a stanoviska)

DOPORUČENÍ

RADA

Protidrogová strategie EU (2013–2020)

(2012/C 402/01)

PŘEDMLUVA

1. Tato protidrogová strategie EU představuje ústřední politický rámec a stanovuje priority pro protidrogovou politiku EU, jak je pro období let 2013–2020 vymezily členské státy a orgány EU. Rámec, cíl a hlavní úkoly této strategie poslouží jako základ pro dva navazující čtyřleté protidrogové akční plány EU.

2. Tato protidrogová strategie vychází především ze základních zásad práva EU a ve všech ohledech podporuje hodnoty, na kterých je Unie založena: úctu k lidské důstojnosti, svobodu, demokracii, rovnost, solidaritu, právní stát a lidská práva. Jejím cílem je chránit a zlepšovat blaho společnosti a jednotlivce, chránit veřejné zdraví, poskytovat široké veřejnosti vysokou úroveň bezpečnosti a zaujmout vyrovnaný, integrovaný a fakticky podložený přístup k drogové problematice.

3. Strategie rovněž vychází z mezinárodního práva, příslušných úmluv OSN⁽¹⁾, které poskytují mezinárodní právní rámec pro řešení problematiky zakázaných drog, a z Všeobecné deklarace lidských práv. Protidrogová strategie EU zohledňuje příslušné politické dokumenty OSN, včetně politického prohlášení OSN a akčního plánu o mezinárodní spolupráci v zájmu dosažení integrované a vyvážené strategie boje proti celosvětovému problému drog, které byly přijaty v roce 2009 a uvádí, že snižování poptávky po drogách a snižování nabídky drog jsou vzájemně se posilujícími prvky politiky boje proti zakázaným drogám, a politického prohlášení OSN o HIV/AIDS. Strategie byla navržena podle zásad stanovených v Lisabonské smlouvě a s ohledem na příslušné pravomoci Unie a jednotlivých členských států. Náležitě je zohledněna i zásada subsidiarity a proporcionality, neboť tato strategie EU má přispět přidanou hodnotou ke strategiím na vnitrostátní úrovni. Strategie se provádí v souladu s těmito zásadami a pravomocemi. Plně také respektuje Evropskou úmluvu o lidských právech a Listinu základních práv EU.

4. Priority a opatření v oblasti zakázaných drog, které budou podporovány a koordinovány prostřednictvím této protidrogové strategie EU, by do roku 2020 měly celkově ovlivnit klíčové aspekty situace v oblasti drog v EU. Zajistí vysokou úroveň ochrany lidského zdraví, sociální stability a bezpečnosti díky soudržnému, účinnému a účelnému uplatňování opatření, intervencí a přístupů v oblasti snižování poptávky po drogách a nabídky drog na úrovni vnitrostátní, EU i mezinárodní, a díky minimalizaci možných nezamýšlených negativních důsledků spojených s prováděním těchto opatření.

5. Problematika drog je otázkou, která se vyskytuje na vnitrostátní i mezinárodní úrovni a je třeba ji řešit v globálním kontextu. V tomto ohledu hraje koordinovaná činnost vykonávaná na úrovni EU důležitou úlohu. Protidrogová strategie EU skýtá společný a fakticky podložený rámec, který umožňuje reagovat na

⁽¹⁾ Jednotná úmluva Organizace spojených národů o omamných látkách z roku 1961 ve znění protokolu z roku 1972, úmluva o psychotropních látkách (1971) a úmluva proti nedovolenému obchodu s omamnými a psychotropními látkami (1988).

problematiku drog uvnitř i vně EU. Díky tomu, že tato strategie poskytuje rámec pro společná a doplňující se opatření, zajišťuje účinné a účelné používání zdrojů vynakládaných v této oblasti, přičemž jsou zohledněny institucionální a finanční omezení a kapacity členských států a orgánů EU.

6. Cílem strategie je přispět ke snižování poptávky po drogách a nabídky drog v rámci EU, jakož i ke snižování zdravotních a sociálních rizik a škod způsobených drogami, a to pomocí strategického přístupu, který podporuje a doplňuje vnitrostátní politiky a poskytuje rámec pro koordinovaná a společná opatření a který je i základem a politickým rámcem pro vnější spolupráci EU v této oblasti. Tohoto cíle bude dosaženo prostřednictvím integrovaného, vyrovnaného a fakticky podloženého přístupu.

7. Tato strategie však rovněž vychází ze zkušeností získaných z provádění předchozích protidrogových strategií EU a souvisejících akčních plánů, jakož i ze zjištěných skutečností a z doporučení externího vyhodnocení protidrogové strategie EU na období let 2005–2012, a zohledňuje další příslušný politický vývoj a opatření v oblasti drog na úrovni EU a na úrovni mezinárodní.

I. Úvod

8. Strategie přejímá nové přístupy a zabývá se novými výzvami, které byly v nedávných letech identifikovány, včetně:

- rostoucí tendence polyvaletního užívání látek, včetně kombinace legálních látek, jako je alkohol a kontrolované léčivé přípravky vydávané na lékařský předpis, s látkami nelegálními,
- tendence směřující k užívání drog nepatřících mezi opioidy, jakož i výskyt a šíření nových psychoaktivních látek,
- potřeba zajistit a zlepšit přístup ke kontrolovaným léčivým přípravkům na lékařský předpis,
- potřeba zlepšit kvalitu, pokrytí a diverzifikaci služeb v oblasti snižování poptávky po drogách,
- i nadále vysoký výskyt nemocí přenášených krví, zejména viru hepatitidy typu C, mezi injekčními uživateli drog a potenciální rizika nových infekcí HIV a dalších krví přenosných nemocí souvisejících s injekčním užíváním drog,
- pokračující vysoký počet úmrtí v souvislosti s drogami v rámci EU,
- potřeba zaměřit se na užívání drog prostřednictvím uceleného přístup v rámci zdravotní péče, který se mimo jiné zaměří na psychiatrickou komorbiditu,
- dynamika trhů se zakázanými drogami, včetně změny drogových tras, přeshraniční organizovaná trestná činnost a využívání nových komunikačních technologií jakožto prostředku ke snazšímu šíření zakázaných drog a nových psychoaktivních látek,
- potřeba předcházet zneužívání legálně obchodovaných prekurzorů drog, pre-prekurzorů a dalších nezbytných chemických látek používaných při nedovolené výrobě drog na trhu se zakázanými drogami, a zneužívání určitých chemických látek používaných jako příměsi.

9. Hlavními úkoly protidrogové strategie EU jsou:

- přispět k měřitelnému snížení poptávky po drogách, drogové závislosti a zdravotních a sociálních rizik a škod spojených s užíváním drog,
- přispět k narušení trhu se zakázanými drogami a k měřitelnému omezení dostupnosti zakázaných drog,
- podporovat koordinaci prostřednictvím aktivní diskuse a analýzy vývoje a výzev v oblasti drog na úrovni EU i úrovni mezinárodní,

- více posílit dialog a spolupráci mezi EU a třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi v otázce drog,
- přispět k lepšímu šíření výsledků monitorování, výzkumu a hodnocení a k lepšímu pochopení všech aspektů problematiky drog a dopadu intervencí, aby bylo možné zajistit spolehlivý a komplexní faktický základ pro politiky a opatření.

10. Strategie vychází z výsledků činnosti ⁽¹⁾ EU v oblasti zakázaných drog a přejímá informace z probíhajícího komplexního posuzování aktuální drogové situace, zajišťovaného zejména Evropským monitorovacím centrem pro drogy a drogovou závislost (EMCDDA), zároveň také uznává potřebu reagovat vývoj a výzvy.

11. Strategie spočívá ve dvou politických oblastech: snižování poptávky po drogách a snižování nabídky drog; a má tři průřezová témata: a) koordinace, b) mezinárodní spolupráce a c) výzkum, informace, monitorování a hodnocení. Její dva na sebe navazující akční plány, které v roce 2013 a v roce 2017 navrhnu příslušná předsednictví, budou obsahovat seznam konkrétních činností s časovým harmonogramem, odpovědnými stranami, ukazateli a nástroji pro posuzování.

12. S náležitým ohledem na stávající situaci v oblasti drog a na prováděcí potřeby strategie bude vybrán omezený počet cílených opatření v obou oblastech politiky a v každém ze tří průřezových témat, a tato opatření budou začleněna do akčního plánu mimo jiné podle těchto kritérií:

- a) opatření musejí být fakticky podložena, vědecky spolehlivá a nákladově účinná, musejí usilovat o dosažení realistických a měřitelných výsledků, které mohou být vyhodnoceny;
- b) opatření budou časově omezena, budou na ně navázány referenční hodnoty, ukazatele plnění cílů a budou určeny strany odpovědné za provádění, vykazování a vyhodnocení těchto opatření;
- c) opatření musejí být jasně relevantní pro EU a musejí přinášet přidanou hodnotu.

13. V zájmu zaručení trvalé pozornosti provádění strategie a jejích akčních plánů se každé předsednictví ve svém období s podporou Komise a za technického přispění EMCDDA a Europolu zaměří na priority a opatření, které vyžadují navazující činnosti v rámci Horizontální pracovní skupiny pro drogy, a bude monitorovat pokrok. Komise zohlední informace poskytované členskými státy, Evropskou službou pro vnější činnost (ESVČ) a informace dostupné prostřednictvím EMCDDA, Europolu a dalších subjektů EU, jakož i informace od občanské společnosti a dvakrát ročně vypracuje zprávu o pokroku, jejímž smyslem bude posoudit naplňování hlavních úkolů a priorit protidrogové strategie EU a jejího akčního plánu (jejích akčních plánů).

14. Komise zohlední informace poskytované členskými státy a dostupné prostřednictvím EMCDDA, Europolu, dalších příslušných orgánů a subjektů EU, jakož i informace od občanské společnosti, a do roku 2016 dá podnět k externímu posouzení strategie v polovině období s ohledem na přípravu druhého akčního plánu pro období let 2017–2020. Po dokončení realizace protidrogové strategie a jejích akčních plánů do roku 2020 dá Komise podnět k celkovému externímu vyhodnocení jejich provádění. Toto vyhodnocení by rovněž mělo vzít v úvahu informace shromážděné od členských států a příslušných orgánů a subjektů EU, občanské společnosti a předchozí vyhodnocení, aby se poskytl výstup a doporučení využitelné pro budoucí rozpracování protidrogové politiky EU.

15. Protidrogová strategie EU na období let 2013–2020 bude k tomu, aby splnila své hlavní úkoly a zajistila se účinnost, využívat, kdykoli to bude možné, nástrojů a subjektů, které v oblasti drog již v rámci příslušných mandátů působí nebo které jsou pro její klíčové aspekty relevantní, a to jak v rámci EU (zejména EMCDDA, Europol, Eurojust, Evropské středisko pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC) a Evropská agentura pro léčivé přípravky (EMA)), tak i mimo EU (jako je Úřad OSN pro drogy a kriminalitu (UNODC), Světová celní organizace (WCO), Světová zdravotnická organizace (WHO) a skupina Pompidou). Komise, vysoký představitel, Rada a Evropský parlament zajistí koordinaci a vzájemné doplňování činností EU v oblasti zakázaných drog.

⁽¹⁾ Zpráva o nezávislém posouzení protidrogové strategie EU v období let 2005–2012 a jejích akčních plánů je k dispozici zde: http://ec.europa.eu/justice/anti-drugs/files/rand_final_report_eu_drug_strategy_2005-2012_en.pdf

16. Na provádění úkolů protidrogové strategie EU na úrovni EU i jednotlivých států by měly být vyčleněny odpovídající a účelně zaměřené zdroje.

II. Oblast politiky: snižování poptávky po drogách

17. Snižování poptávky po drogách spočívá v široké škále stejně důležitých a vzájemně se posilujících opatření, včetně prevence (společenské, všeobecné, selektivní a indikované), včasné detekce a intervence, zmírňování rizik a nepříznivých důsledků, léčby, rehabilitace, opětovného začlenění do společnosti a rekonvalescence.

18. V oblasti snižování poptávky po drogách má protidrogová strategie EU na období let 2013–2020 za cíl přispívat k měřitelnému snížení užívání zakázaných drog, dosáhnout toho, aby k prvnímu užití drog docházelo v pozdějším věku, předcházet problémovému užívání drog, drogové závislosti a zdravotním a sociálním rizikům a nepříznivým důsledkům souvisejícím s drogami a výskyt těchto jevů omezit, a to prostřednictvím integrovaného, víceborového a fakticky podloženého přístupu a také podporou a zajištěním soudržnosti mezi sociální politikou a politikami v oblasti zdraví a soudnictví.

19. V oblasti snižování poptávky po drogách byly vytyčeny tyto priority (pořadí neodpovídá stupni jejich důležitosti):

- 19.1 Zlepšit dostupnost, přístupnost a zaměření účinných a diverzifikovaných opatření ke snižování poptávky po drogách, podporovat využívání a výměnu osvědčených postupů a vypracovat a uplatňovat kvalitativní standardy v oblasti prevence (společenské, všeobecné, selektivní a indikované), včasné detekce a intervence, zmírňování rizik a nepříznivých důsledků, léčby, rehabilitace, opětovného začlenění do společnosti a rekonvalescence.
- 19.2 Zlepšit dostupnost a účinnost preventivních programů (od jejich počátečního dopadu až po dlouhodobou udržitelnost), zvyšovat povědomí o riziku užívání zakázaných drog a jiných psychoaktivních látek a souvisejících následcích. Za tímto účelem by preventivní opatření měla zahrnovat včasnou detekci a intervenci, propagaci zdravého životního stylu a cílenou prevenci (tj. selektivní a indikovanou) zaměřenou rovněž na rodinu a komunitu.
- 19.3 Rozšířit a vypracovat účinná opatření ke snižování poptávky s cílem reagovat na problémy, jako je například: polyvaletní užívání drog, včetně kombinovaného užívání legálních a nelegálních látek, zneužívání kontrolovaných léčivých přípravků vydávaných na lékařský předpis a užívání nových psychoaktivních látek.
- 19.4 Investovat do výzkumu týkajícího se účinných opatření ke zmírňování rizik a nepříznivých důsledků, která jsou zaměřena na podstatné snížení počtu úmrtí přímo a nepřímo souvisejících s drogami a výskytu infekčních nemocí přenášovaných krví, které jsou spojeny s užíváním drog a mezi něž patří mimo jiné HIV a virová hepatitida, jakož i pohlavně přenosných nemocí a tuberkulózy, a tento výzkum dále rozvíjet.
- 19.5 Zvýšit dostupnost, přístupnost a zaměření účinných a diverzifikovaných způsobů léčby drogové závislosti v celé Evropě v případě problémových a závislých uživatelů drog včetně uživatelů látek, které nepatří mezi opioidy, tak, aby všichni, kdo mají zájem zahájit léčbu své drogové závislosti, tak mohli v závislosti na příslušných potřebách učinit.
- 19.6 Zintenzivnit vypracovávání vhodných opatření ke snižování poptávky po drogách realizovaných ve vězeňském prostředí a zajistit jejich větší dostupnost a zaměření, a to na základě náležitého posouzení zdravotního stavu a potřeb vězňů, s cílem poskytovat takovou péči, která bude z hlediska kvality rovnocenná péči poskytované v rámci komunity, a v souladu s právem na zdravotní péči a lidskou důstojnost, jak je zakotveno v Evropské úmluvě o lidských právech a Listině základních práv Evropské unie. Je třeba zajistit kontinuitu péče ve všech fázích systému trestního soudnictví, jakož i po propuštění.
- 19.7 Vytvořit a rozšířit integrované modely péče, které budou zaměřeny na potřeby související s problémy spojenými s mentálním nebo fyzickým zdravím, rehabilitací a sociální podporou s cílem zlepšit zdravotní stav a sociální postavení, opětovné začleňování do společnosti a rekonvalescenci v případě problémových a závislých uživatelů drog včetně těch, u nichž se vyskytuje komorbidita.

- 19.8 Vypracovat účinná a diverzifikovaná opatření ke snižování poptávky po drogách, která jsou zaměřena snížení míry užívání drog nebo na oddálení počátku jejich užívání a která odpovídají potřebám konkrétních skupin, způsobům užívání drog a druhům prostředí, přičemž je třeba věnovat zvláštní pozornost zranitelným a marginalizovaným skupinám.
- 19.9 Předcházet případům náhlého hromadného rozšíření užívání drog na místní a regionální úrovni, které mohou ohrozit veřejné zdraví v EU, a to zajištěním koordinovaných a účinných společných přístupů.
- 19.10 Priority v oblasti snižování poptávky po drogách musí zohledňovat specifické rysy, potřeby a problémy, které problematika drog představuje na úrovni jednotlivých členských států a EU. Je naprosto nezbytné, aby pro tento účel byly na místní, vnitrostátní a unijní úrovni poskytovány zdroje v odpovídající výši.

III. Oblast politiky: snižování nabídky drog

20. Součástí snižování nabídky drog je prevence trestné činnosti související s drogami, a to zvláště organizované trestné činnosti, odrazování od této trestné činnosti a její narušování prostřednictvím spolupráce soudních a donucovacích orgánů, zákazů, konfiskace majetku pocházejícího z trestné činnosti, vyšetřování a správy hranic.

21. V oblasti snižování nabídky drog má protidrogová strategie EU na období let 2013–2020 za cíl přispívat k měřitelnému snížení dostupnosti zakázaných drog prostřednictvím narušení obchodu se zakázanými drogami, rozbití skupin páčajících organizovanou trestnou činnost, které jsou do výroby drog a nedovoleného obchodování s drogami zapojeny, účinného využívání systému trestního soudnictví, účinného vymáhání práva vycházejícího ze zpravodajských informací a prostřednictvím zvýšené míry sdílení zpravodajských informací. Na úrovni EU bude pozornost zejména zaměřena na rozsáhlou, přeshraniční a organizovanou trestnou činnost související s drogami.

22. V oblasti snižování nabídky drog byly vytyčeny tyto priority (pořadí neodpovídá stupni jejich důležitosti):

- 22.1 Posílit spolupráci a koordinaci mezi donucovacími orgány realizované na strategické a operační úrovni. Součástí těchto opatření by mělo být mimo jiné zlepšení přeshraniční výměny informací (a zpravodajských informací) uskutečňované v reálném čase, výměny osvědčených postupů a poznatků, jakož i provádění společných operací a vyšetřování. Za důležitou je v této souvislosti třeba považovat spolupráci se třetími zeměmi v oblasti boje proti organizované trestné činnosti související s drogami, která je páčána ve vztahu k EU a v jejím rámci.
- 22.2 Snížit výrobu a pašování zakázaných drog, nedovolené obchodování s nimi, jejich šíření a prodej probíhající v rámci EU a na přeshraniční úrovni a usnadňování těchto činností a omezit rovněž zneužívání prekurzorů drog, pre-prekurzorů a dalších nezbytných chemických látek používaných při nedovolené výrobě drog.
- 22.3 Reagovat účinně na nové tendence, jako je zneužívání určitých chemických látek používaných jako přísady při výrobě zakázaných drog a nabídka drog zajišťovaná využitím nových technologií.
- 22.4 Zvláštní pozornost je nutno věnovat novým komunikačním technologiím, které plní důležitou úlohu při usnadňování výroby drog (včetně nových kontrolovaných psychoaktivních látek), jejich uvádění na trh, nedovoleném obchodování s nimi a jejich distribuci.
- 22.5 Členské státy pokračují ve spolupráci a ve vhodných případech koordinují svá opatření na úrovni EU spolu s příslušnými unijními a mezinárodními subjekty a agenturami, jako je Europol, Eurojust a EMCDDA, a plně využívají stávající nástroje a metody, které jsou k dispozici v oblasti spolupráce soudních a donucovacích orgánů, jako je policejní práce založená na zpravodajských informacích, profilování drog, společné vyšetřovací týmy, společné celní a policejní operace a příslušné iniciativy, mezi něž patří například projekty EMPACT (evropská multidisciplinární platforma pro boj proti hrozbám vyplývajícím z trestné činnosti), platformy styčných úředníků a využívání regionálních platforem.
- 22.6 Na úrovni EU je důraz kladen na vymáhání práva založené na zpravodajských informacích a zaměřené na boj proti výrobě drog a nedovolenému obchodování s nimi realizovanými ve velkém rozsahu. Je třeba dále posílit užší koordinaci a spolupráci mezi donucovacími orgány v jednotlivých členských státech a mezi nimi, jakož i s Europolem.

- 22.7 Pokud k plnění těchto úkolů nedá podnět Europol nebo pokud tyto úkoly nejsou plněny jeho prostřednictvím, je v nezbytných případech možné v rámci EU vytvářet *ad hoc* regionální iniciativy či platformy v oblasti spolupráce, zaměřené na nové hrozby spojené se změnou tras, po nichž nedovolené obchodování s drogami probíhá, a na nové oblasti, v nichž se organizovaná trestná činnost soustřeďuje. Za tímto účelem je uplatňována koordinovaná operativní reakce. Tato opatření musejí být slučitelná se stávajícím právním a operativním uspořádáním na úrovni EU a doplňovat jej a současně musejí vycházet z posouzení a analýzy hrozeb. Tyto struktury k zajištění spolupráce by měly být flexibilní, přičemž mohou být pouze dočasné povahy v závislosti na budoucím vývoji konkrétní hrozby, na jejíž řešení jsou zaměřeny, a fungovat v úzké spolupráci se všemi příslušnými agenturami a platformami EU, a to zejména s Europlem.
- 22.8 Pokud je to považováno za nezbytné, posílit spolupráci unijních soudních a donucovacích orgánů v oblasti drog a využívání stávajících postupů zajištěním rychlejší a přesnější reakce. Podporovat činnosti zaměřené na spolupráci soudních a donucovacích orgánů a na výměnu zpravodajských a jiných informací mezi uvedenými orgány.
- 22.9 Nakolik je to považováno za nezbytné, cíleným způsobem zpevnit právní rámec Evropské unie, aby se posílila reakce EU při řešení problematiky nových tendencí, zajistilo se vzájemné doplňování úsilí vyvíjeného v rámci spolupráce s cílem rozbít skupiny páčající přeshraniční organizovanou trestnou činnost a konfiskovat výnosy pocházející z trestné činnosti související s drogami díky plnému využívání sítě EU tvořené úřady pro vyhledávání majetku z trestné činnosti, a zajistila se tak účinnější reakce na případy nedovoleného obchodování s drogami. Je možné zvážit další rozvíjení příslušných nástrojů pro vymáhání práva.
- 22.10 EU usiluje o účinnější politiky v oblasti snižování nabídky drog tím, že posílí hodnocení a analýzu politik s cílem zlepšit pochopení problematiky trhů s drogami, trestné činnosti související s drogami a zvýšit účinnost reakce donucovacích orgánů v oblasti drog.
- 22.11 S cílem předcházet trestné činnosti, zabránit jejímu opakovanému páčání a zvýšit účinnost a účelnost systému trestního soudnictví při současném zajištění proporcionality podporuje Evropská unie ve vhodných případech využívání, monitorování a účinné uplatňování protidrogových politik a programů, včetně oficiálních žádostí o zatčení osob a vhodných alternativ k donucovacím sankcím (jako je vzdělávání, léčba, rehabilitace, následná péče a opětovné začlenění do společnosti) v případě pachatelů trestné činnosti, kteří jsou uživateli drog.

IV. Průřezové téma: Koordinace

23. V oblasti protidrogové politiky EU je cíl koordinace dvojitý, a to konkrétně zajistit součinnost, komunikaci a účinnou výměnu informací a názorů, aby se přispělo k plnění cílů této politiky, a současně podporovat aktivní politickou diskusi a analýzu vývoje a výzev v oblasti drog na unijní a mezinárodní úrovni.

Je zapotřebí zajistit koordinaci v rámci orgánů EU, členských států, dalších příslušných evropských subjektů a občanské společnosti a mezi všemi těmito aktéry na jedné straně a mezi EU, mezinárodními subjekty a třetími zeměmi na straně druhé.

24. V oblasti koordinace byly vytyčeny tyto priority (pořadí neodpovídá stupni jejich důležitosti):

- 24.1 Zajistit součinnost, soudržnost a uplatňování účinných pracovních postupů mezi příslušnými členskými státy, orgány, subjekty a iniciativami EU, a to na základě zásady loajální spolupráce⁽¹⁾ a při současném zamezení zdvojování úsilí, zajištění účinné výměny informací, efektivním využívání zdrojů a zabezpečení kontinuity opatření realizovaných během jednotlivých předsednictví.
- 24.2 Vzhledem k úloze Horizontální pracovní skupiny pro drogy jakožto hlavního koordinačního subjektu, který se v rámci Rady zabývá problematikou drog, je třeba dále posílit její koordinační úsilí s cílem zohlednit práci jednotlivých subjektů obsahujících složku zaměřenou na drogy, jako je například Stálý výbor pro operativní spolupráci v oblasti vnitřní bezpečnosti (COSI) a Pracovní skupina pro veřejné

⁽¹⁾ Článek 4 Smlouvy o Evropské unii.

zdraví. Vyvážený přístup k problematice drog, v rámci něhož je se stejným důrazem řešena otázka poptávky po drogách i otázka jejich nabídky, vyžaduje kromě toho i úzkou spolupráci, interakci a výměnu informací s dalšími příslušnými přípravnými orgány Rady, a to i v oblasti zahraničních věcí, a s dalšími příslušnými iniciativami EU v oblasti justičních a trestních věcí, vymáhání práva, veřejného zdraví a sociálních záležitostí.

- 24.3 Zajistit, aby EU a členské státy dále rozpracovaly a uplatňovaly pracovní metody a osvědčené postupy zaměřené na víceoborovou spolupráci na podporu cílů strategie a aby tyto metody a postupy byly prosazovány na vnitrostátní úrovni.
- 24.4 Během jednotlivých předsednictví poskytnout příležitosti k projednání, monitorování a hodnocení otázek týkajících se koordinace, spolupráce, nových tendencí, účinných intervencí a dalšího politického vývoje, který je z hlediska protidrogové strategie EU přínosný, například během zasedání národních protidrogových koordinátorů.
- 24.5 Podporovat a povzbuzovat aktivní a smysluplnou účast a zapojení občanské společnosti, včetně nevládních organizací, jakož i mladých lidí, uživatelů drog a klientů služeb souvisejících s drogami, při vytváření a uplatňování protidrogových politik na vnitrostátní, unijní a mezinárodní úrovni. Zajistit rovněž spolupráci s unijním Fórem občanské společnosti pro otázky drog vyvíjenou na unijní a mezinárodní úrovni.
- 24.6 Zajistit, aby EU vystupovala jednotně a důrazně na mezinárodních fórech, jako je Komise pro omamné látky (CND), a v rámci dialogů se třetími zeměmi a současně prosazovala integrovaný, vyvážený a fakticky podložený přístup EU k problematice drog. V této souvislosti mohou hrát delegace EU užitečnou úlohu při prosazování tohoto přístupu v oblasti drog a při usnadňování soudržné diskuse o protidrogové politice.

V. Průřezové téma: mezinárodní spolupráce

25. Mezinárodní spolupráce je klíčovou oblastí, kde EU přináší přidanou hodnotu úsilí členských států o koordinaci protidrogových politik a řešení souvisejících problémů. Vnější vztahy EU v oblasti boje proti drogám vycházejí ze zásady sdílené odpovědnosti, multilateralismu, integrovaného, vyváženého a fakticky podloženého přístupu, zohledňování protidrogových politik v rámci politik rozvoje, úcty k lidské důstojnosti a dodržování lidských práv a mezinárodních úmluv.

26. Cílem protidrogové strategie EU na období 2013–2020 na poli mezinárodní spolupráce je další posilování dialogu a spolupráce mezi EU a třetími zeměmi a mezinárodními organizacemi ohledně drogové problematiky, a to komplexním a vyváženým způsobem.

27. Protidrogová strategie EU je součástí celkového přístupu, který EU umožňuje vystupovat jednotně na mezinárodní scéně a vůči partnerským zemím. EU bude i nadále podporovat mezinárodní spolupráci a diskusi o základních prvcích protidrogové politiky a aktivně sdílet výsledky přístupu EU k protidrogové politice, který udržuje rovnováhu mezi snižováním poptávky po drogách a snižováním nabídky drog a je založen na vědeckých poznatcích, zpravodajských informacích a na dodržování lidských práv.

K tomu je zapotřebí soudržnost mezi politikami a opatřeními na úrovni EU včetně vnější spolupráce v oblasti snižování poptávky po drogách, zmírňování rizik a nepříznivých důsledků, snižování nabídky drog, alternativního rozvoje, výměny a předávání vědomostí a zapojení státních i nestátních subjektů.

28. Evropská unie a její členské státy by měly zajistit integraci protidrogové strategie EU a jejích cílů do celkového rámce EU pro zahraniční politiku jako součást komplexního přístupu plně využívajícího škálu politik a diplomatických, politických a finančních nástrojů, které má EU k dispozici, a to soudržným a koordinovaným způsobem. Vysoký představitel za podpory ze strany ESVČ by měl tento proces usnadňovat.

29. Cílem přístupu EU v rámci vnější činnosti uplatňovaným v oblasti boje proti drogám je další posílení a podpora úsilí třetích zemí o řešení problémů týkajících se veřejného zdraví, ochrany a bezpečnosti. Za tímto účelem budou prováděny iniciativy stanovené v této strategii a následných akčních plánech včetně alternativního rozvoje, snižování poptávky po drogách, snižování nabídky drog, prosazování a ochrany lidských práv, jakož i zohlednění regionálních iniciativ. Vzhledem k dopadu výroby drog a nedovoleného obchodu s nimi na vnitřní stabilitu a bezpečnostní situaci zdrojových a tranzitních zemí se opatření zaměří rovněž na korupci, praní peněz a výnosy z trestné činnosti související s drogami.

30. V oblasti mezinárodní spolupráce byly vytyčeny tyto priority (pořadí neodpovídá stupni jejich důležitosti):

- 30.1 Zlepšit soulad mezi vnitřními a vnějšími aspekty protidrogových politik EU a reakcí ve vztahu ke třetím zemím v oblasti boje proti drogám.
- 30.2 Zvýšit zapojení a koordinaci EU v rámci mezinárodní diskuse na poli protidrogové politiky, jak s ohledem na jednání s mezinárodními organizacemi a strukturami včetně OSN, skupiny G8 a Rady Evropy, tak i na vztahy se třetími zeměmi, a to dosažením společných postojů EU, a zajistit účinnou úlohu v rámci procesu protidrogové politiky OSN.
- 30.3 Zajistit, aby mezinárodní spolupráce v oblasti boje proti drogám byla začleněna do celkových politických vztahů a rámcových dohod mezi Evropskou unií a jejími partnery, a to na vnitrostátní i regionální úrovni. V rámci této mezinárodní spolupráce by měl být zohledněn integrovaný, vyvážený a fakticky podložený přístup EU a zahrnut politický dialog, protidrogová koordinace, snižování poptávky (včetně zmírňování rizik a nepříznivých důsledků), snižování nabídky včetně alternativního rozvoje a vymáhání práva, integrace protidrogových politik v rámci širšího programu rozvojové spolupráce, informace, výzkum, monitorování a hodnocení.
- 30.4 Zajistit, aby mezinárodní reakce a opatření EU v prioritních třetích zemích a regionech na celém světě byly komplexní a současně zohledňovaly všechny aspekty drogové problematiky, a zabývat se rovněž rozvojem, stabilitou a bezpečností těchto zemí a regionů prostřednictvím posíleného partnerství.
- 30.5 Zajistit, aby mezinárodní reakce EU týkající se drog byla fakticky podložena a obsahovala proces monitorování situace a pokroku za použití různých informačních nástrojů Komise a ESVC, včetně delegací EU, členských států, EMCDDA, Europolu, Eurojustu a Evropského střediska pro prevenci a kontrolu nemocí, a to v úzké spolupráci s Úřadem OSN pro drogy a kriminalitu.
- 30.6 Zajistit, aby se podpora kandidátských a potenciálních kandidátských zemí a zemí evropské politiky sousedství zaměřila na budování kapacit v oblasti snižování nabídky i snižování poptávky a na fakticky podložené, účinné a vyvážené protidrogové politiky, a to prostřednictvím posílené spolupráce včetně sdílení osvědčených postupů EU a případné účasti v agenturách EU, jako jsou EMCDDA, Europol a Eurojust.
- 30.7 Zajistit udržitelnou úroveň politického dialogu a sdílení informací o strategiích, cílech a příslušných iniciativách prostřednictvím dialogů o drogách s mezinárodními partnery, a to na regionální i dvoustranné úrovni. Nejdůležitější partneři jsou určeni na základě stavu jejich spolupráce s EU a jejich významu při řešení celosvětové problematiky zakázaných drog, při čemž se zohlední partneři, kteří se objeví v důsledku vývoje situace v oblasti drog. Politické dialogy by měly doplňovat další struktury vnější spolupráce a jejich dopad, být s nimi v souladu a ve vhodných případech poskytovat fórum pro diskusi o prioritách týkajících se spolupráce a pokroku v rámci projektů financovaných Evropskou unií.
- 30.8 Zajistit odpovídající úroveň financování a odbornosti (což poskytne EU a její členské státy), a to i prostřednictvím posílení koordinace, monitorování a hodnocení finanční a technické podpory při současném úsilí o synergie a prostřednictvím neustálého zajišťování vyváženosti transparentního poskytování spolupráce, přidělování zdrojů a poskytování finanční a technické pomoci, a to mezi opatřeními ke snižování poptávky po drogách a snižování nabídky drog se zohledněním přístupu

EU. EU by měla usilovat o to, aby byly v rámci delegací EU k dispozici příslušné odborné znalosti umožňující podporovat provádění opatření v oblasti boje proti drogám zaměřených na třetí země. Přezkum v polovině období a závěrečné hodnocení této protidrogové strategie EU by se měly zabývat dopadem výdajů EU ve třetích zemích a Komise a ESVČ by měly členským státům případně poskytovat aktuální informace o prioritách a pokroku v souvislosti s výdaji EU vynakládanými ve třetích zemích.

30.9 Při poskytování finanční a technické podpory zdrojovým zemím EU a členské státy zejména zajistí, aby programy alternativního rozvoje:

- nebyly podmíněné, diskriminující a v případě plánovaného vymýcení byly řádně načasovány,
- stanovily reálné cíle týkající se rozvoje venkova a ukazatele úspěšnosti a respektovaly při tom vlastnictví v rámci cílových komunit a
- podporovaly místní rozvoj při zohlednění vzájemného působení takových faktorů, jako je bezpečnost osob, správa, násilí, lidská práva, rozvoj a zabezpečení potravin.

30.10 Zajistit, aby ochrana lidských práv byla nedílnou součástí politických dialogů i provádění a realizace příslušných programů a projektů týkajících se boje proti drogám.

VI. Průřezové téma: informace, výzkum, monitorování a hodnocení

31. Cílem protidrogové strategie EU na období 2013–2020 v oblasti informací, výzkumu, monitorování a hodnocení je přispívat k lepšímu pochopení všech aspektů drogové problematiky a dopadu příslušných opatření, aby při tvorbě politik a opatření byly k dispozici spolehlivé a komplexní poznatky. Dále se tato strategie snaží přispět k lepšímu rozšiřování výsledků monitorování, výzkumu a hodnocení na úrovni EU i jednotlivých států a zároveň zajistit posilování synergií a vyvážené přidělování finančních zdrojů a zamezit zdvojení úsilí. Toho lze dosáhnout prostřednictvím harmonizace metodik, budování sítí a užší spolupráce.

32. V oblasti informací, výzkumu, monitorování a hodnocení byly vytyčeny tyto priority (pořadí neopovídá stupni jejich důležitosti):

32.1 EU a její členské státy by se i nadále měly věnovat výměně informací, shromažďování údajů a monitorování, výzkumu a hodnocení situace v oblasti drog a reakcím na tuto situaci, a to na úrovni EU a jednotlivých států. Měly by se při tom zohlednit veškeré příslušné aspekty drogové problematiky včetně poptávky po drogách a nabídky drog. Zvláštní pozornost by měla být věnována tomu, aby nadále pokračovalo a bylo dále zlepšeno shromažďování údajů a podávání zpráv prostřednictvím základních ukazatelů EMCDDA v oblasti snižování poptávky po drogách.

32.2 Evropské monitorovací centrum pro drogy a drogovou závislost by v rámci svého mandátu mělo ještě více zkvalitnit znalostní infrastrukturu a i nadále plnit hlavní úlohu spočívající v zprostředkování, podpoře a zajišťování informací, výzkumu, monitorování a hodnocení v oblasti zakázaných drog v celé Evropské unii. Toto centrum by mělo i nadále poskytovat včasnou, ucelenou a komplexní analýzu situace v oblasti drog v Evropě a reakcí na tuto situaci a mělo by spolupracovat s dalšími příslušnými agenturami, případně i s Evropským střediskem pro prevenci a kontrolu nemocí (ECDC), Evropskou agenturou pro léčivé přípravky (EMA) a Světovou zdravotnickou organizací.

32.3 Agentura Europol by měla pokračovat ve svém úsilí na poli shromažďování a rozboru informací v oblasti organizované trestné činnosti související s drogami a členské státy by jí měly poskytovat odpovídající informace. Europol by měl i nadále pravidelně poskytovat zprávy ohledně posouzení hrozeb (např. EU SOCTA) týkající se organizované trestné činnosti páchané v EU v souvislosti s drogami.

- 32.4 Členské státy, orgány a subjekty EU by měly zlepšit informovanost a shromažďování údajů o všech aspektech nabídky drog, jako jsou trhy s drogami, trestná činnost související s drogami a snižování nabídky drog, a to s cílem zkvalitnit analýzu a informované rozhodování. Členské státy, Komise, EMCDDA, Europol a případně další agentury EU by měly spolupracovat s cílem zlepšit shromažďování údajů a vytváření vědecky podložených ukazatelů relevantních pro dané politiky.
- 32.5 Orgány a subjekty EU a členské státy by měly zvýšit kapacitu pro odhalování a vyhodnocování nově se objevujících psychoaktivních látek, změn chování v oblasti užívání drog, šíření epidemií a dalších nových trendů ohrožujících veřejné zdraví a bezpečnost, jakož i pro rychlou a účinnou reakci na ně. Lze toho dosáhnout mimo jiné prostřednictvím posílení stávajících právních předpisů EU, výměny zpravodajských a jiných informací, znalostí a osvědčených postupů.
- 32.6 Členské státy a orgány a agentury EU by měly propagovat a podporovat výzkum, včetně aplikovaného výzkumu, v oblasti nových psychoaktivních látek a zajistit spolupráci a koordinaci mezi příslušnými sítěmi na vnitrostátní a unijní úrovni s cílem zlepšit pochopení této problematiky. Monitorování v této oblasti je třeba zintenzivnit v úzké spolupráci s EMCDDA. Důraz by měl být kladen především na rozvoj forenzních a toxikologických kapacit, jakož i na zlepšování dostupnosti epidemiologických informací.
- 32.7 Členské státy by měly i nadále usilovat o to, aby byly v rámci EU nadále dosahovány výsledky na poli monitorování a výměny informací, a to i prostřednictvím sítě národních kontaktních míst Reitox, a zároveň podporovat další rozvoj shromažďování a analýzy standardizovaných údajů v EU v oblasti poptávky po drogách a nabídky drog.
- 32.8 Na úrovni EU a jednotlivých států zajistit odpovídající financování projektů týkajících se výzkumu a vývoje v oblasti drog, a to v závislosti na finančních zdrojích a mimo jiné i prostřednictvím finančních programů EU na období 2014–2020. Projekty podporované na úrovni EU by měly zohledňovat priority strategie a jejích akčních plánů a poskytnout zřejmou přidanou hodnotu EU, zajistit soudržnost a synergie a zároveň se vyhnout zdvojování v rámci programů a institucí EU.
- 32.9 Orgány a subjekty EU a členské státy by měly uznat úlohu vědeckého vyhodnocování politik a intervencí (se zaměřením na dosažené výsledky) coby základního prvku při posilování přístupu EU ke drogám a měly by podporovat jeho využití na vnitrostátní i mezinárodní úrovni i na úrovni EU.
- 32.10 Zajistit a posílit odbornou přípravu pracovníků zabývajících se problematikou drog, a to na poli snižování poptávky po drogách i snižování nabídky drog.
-